

'Αν θύνασθαι, θεία νύ γλυτώσῃ ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους
 Τοῦ Βασιλέα! Ἡ μὴ θαρρεῖ, ὕστερ' ἀπ' τὸ φόνον
 Τῶν βασιλειάδων, πῶς μπορεῖ χωρὶς νὰ πάθῃ
 Νὰ φύγῃ! Μὰ ὅσ' γι' αὐτὴ διόλου δέ με μέλλει:
 Μόνο τὰ παιδάκια μου ἦρθα δῶ νὰ σώσω,
 Μήπως οἱ συγγενεῖς τῶν δυῶ τῶν σκοτωμένων
 Νὰ ἐκδικηθοῦνε θέλοντας τὸν ἀγριο φόνον,
 Ποῦ ἔκανε ἡ μάνα τους, μαζὶ τῆς μου τὰ βλάψουν!
 ΧΟΡΟΣ:
 Δὲν ξέρεις, ἔρμε Ἰάσωνα, ὅ,τι σ' εὗρθε ἀκόμῃ;
 Ἀλλοίως νὰ μούλεγεσ ἀυτὰ δι' ἰθύνοντες τὸ στόμα!
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Τί; Μήπως νὰ σκοτώσῃ τὸθαλε κ' ἐμένα;
 ΧΟΡΟΣ:
 Ἡ μάνα ἡ σκύλα τᾶτραξ τὰ δυο παιδιὰ σου!
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Ἀλλοίμονο! τί λές; Μ' ἀράνισε ἀπ' τὸν κόσμῳ!
 ΧΟΡΟΣ:
 Μὴ λογαριάζῃς ζωντανὰ πλιὸ τὰ παιδιὰ σου!
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Καὶ ποῦ; ὄζω μου τὰ σκότωσε ἢ στὸ σπίτι μέσα;
 ΧΟΡΟΣ:
 Τίς πόρτες ἀνοίξε νὰ ἰδῆς τὰ δυὸ σφαγμένα!
 ΙΑΣΩΝΑΣ (στοὺς ἀνθρώπους τους):
 Σεμνυτλῶστε γλήγορα τίς πόρτες, τόρα
 Ρίξτε τίς κἀτου, ἀνοίξτε τίς, ἀκόλουθοί μου,
 Νὰ ἰδῶ διπλῆ τὴ συμφορὰ: τὰ σκοτωμένα
 Παιδιά μου, καὶ νὰ ἐκδικηθῶ τὴ φόνισσά τους!
 (Ὁρμούν στὶς πόρτες).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΜΗΔΕΙΑ: (Βγαίνει ἀπὸ τὸν σὸ γρῶτο ἔρμα δῶρο τοῦ
 παπποῦ τῆς τοῦ Ἡλίου. Τὰ παιδιὰ τῆς εἶνε
 στὸ ἔρμα νεκρὰ.)
 Τίς πόρτες τί τρανάζεις; καὶ νὰ τίς ἀνοίξῃς
 Μι' τοὺς λαστούς ζητᾶς, ζητώντας τὰ παιδιὰ σου
 Τόρα νεκρὰ, κ' ἐμένανε τὴ φόνισσά τους;
 Μάτια τὴν κόπο σου μὴ χάνῃς; κὶ ἐν ἐμένα
 Χρειάζεσαι, ὅ,τι θέλεις νὰ μοῦ εἰπῆς, εἰπέ μου:
 Γιατί χερί ἀπάνω μου ποτὲς δὲ θὰ μ' ἀπορέσῃς
 Νὰ βάλῃς; βλέπεις μούδωκε τέτοιο ἐν' ἀμάξι
 Ὁ ἴδιος ὁ πατέρας τοῦ πατέρα μου Ἡλίου,
 Νὰ φύγῃ ἀνεγγυχητὴ ἀπ' τὰ χερία τῶν ὀχρῶδ' μου!
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Ὁ μισσητὴ κὶ ὁ ἐχθρότατος τῆς γῆς γυναίκα
 Στοὺς θεοὺς, σ' ἐμένανε, στοὺς ἀνθρώπους ὄλους,
 Ποῦ ἐτόλμησε; μαχαίρι νὰ βυθίσῃς μέσα
 Στα σπλάχνα τῶν παιδιῶν σου, στὶς δικές σου γέννες
 Κὶ ἔπειτα ἐμένανε ἀφημένο νάφαινε;
 Κ' ἐνῶ τὴν πλιὸ παράνομη τοῦ κόσμου πράξι,
 Ἐτόλμησε; νὰ κἀνῃς, ἢ ἀντικρύξεις κὶ Ἡλίου
 Ἄμποτε νάφαινεσθῆς, σπᾶχτι νὰ γίνῃς! Τόρα,
 Τόρα τὸ βλέπω τί ἔκανα: πῶς εἶμουν τότε;
 Σελογιασμένοι νὰ σὲ πᾶρω ἀπ' ἕνα σπίτι
 Κὶ ἀπὸ μιὰ χώρα βάρβαρη καὶ νὰ σὲ φέρω
 Σὲ παλάτι Ἑλληνικὴ τὴν κακούργα ἐσένα,
 Ποῦ τὸν πατέρα ἐπρόδοσες καὶ τὴν πατρίδ' ἀκόμη
 Ποῦ σ' ἔθροψε; κ' ἔτσ' οἱ θεοὶ μὲ τιμωροῦν
 Μὲ τοῦ κακοῦ σου δαίμονα τὸ ἴδιο τὸ χερί,
 Γιατί ἐδέχτηκα νὰ μ'πῆ στυμόμορφο τὸ σκάφος
 Τῆς Ἀργῶς μιὰ φόνισσα τοῦ ἴδιου τᾶδερφοῦ τῆς;
 Κὶ ὅπως ἀρχισες κακὰ χειρότερο ἤρως τέλος:
 Ἄντρα μ' ἐπῆρες, μούκανες παιδιὰ κ' ἐτόυτα
 Γιὰ ἕνα γάμο ἐσκότωσες, γιὰ μιὰ γυναίκα!
 Τέτοιο κακούργημα ποτὲς δι' θὰ τολμοῦσε
 Μιὰ Ἑλληνίδα, ποῦ ἔπρεπε νὰ προτιμῆσω
 Γυναίκα μου νὰ πᾶρω κὶ ὄχι τὸν ὀχτρό μου

Καὶ τὴν καταστροφή μου ἐσένα, τίγρη (*) κὶ ὄχι
 Γυναίκα, ποῦ ἀγριώτερη κὶ ἀπὸ τὴ Σκύλλα
 Τοῦ νησιῦ (***) τοῦ Τυρσηνοῦ πελάγου ἐπλάστης!
 ΜΗΔΕΙΑ:
 Τόσα καὶ τόσα εἶχα νὰ εἰπῶ, νάποστομῶσω
 Τὰ πύλωτό σου στόμα, ἀν ὁ πατέρας Δίας
 Δὲν ἤξερε τὰ ὅσα καλ' ἀπὸ μέναν' εἶδες
 Καὶ μὲ πόσες συμφορὲς μ' ἔχεις πληρωμένη
 Μήτε μποροῦσ' ἕνας θεὸς νὰ φῶσῃ τόσα
 Πρόσχαρος νὰ περνεῖς μὲ τὴ Βασιλοπούλα
 Περιγελῶντας ἔρμη ἐμένανε ἀφημένη,
 Καὶ μήτε ὁ Κρέοντας, ποῦ σοῦδωκε τὴν κόρη,
 Νὰ χαρῆ ἀφοῦ μ' ἐδίωξε σὺν καμμιά στόν κόσμο!
 Τόρα ὅ,τι θέλεις, τίγρη, Σκύλλα εἰπές μου, μόνο
 Φτάνει ποῦ, ὅπως σοῦπρεπε, σ' ἔχω καρδιοκάψῃ!
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Μὰ καὶ σὺ ἔχεις στὴν καρδιά καυρὸ ἄλλο τόσο!
 ΜΗΔΕΙΑ:
 Ὅσο ἐσὺ δε μ' ἀναγελᾷς σθῆνει ὁ καυμός μου.
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Παιδιάκια μου, τὴν πλιὸ σκληρ' εἶχατε μητέρα!
 ΜΗΔΕΙΑ:
 Παιδιά μου, ποῦ πᾶς ἔφαγε τὸ αἰσχρὸ τοῦ πάθος!
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Ἐγὼ χερί δὲν ἀπλώσα νὰν τᾶφαινω.
 ΜΗΔΕΙΑ:
 Μονάχα ἡ ἀτιμία σου κὶ ὁ ἄλλος σου γάμος!
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Μὰ γιὰ ἕνα γάμο ἐτόλμησε; νὰν τὰ σκοτώσῃς;
 ΜΗΔΕΙΑ:
 Καὶ τὸ θαρρεῖς μικρὸ κακὸ γιὰ μιὰ γυναίκα;
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Ἄν εἶνε γνωστὴ κ' ἐσὺ κακὰ ὄλα τᾶχεις.
 ΜΗΔΕΙΑ:
 Ἰδὲς τὰ ἐδῶ νεκρὰ καὶ πῆς ὄλο τὸ φαρμάκι!
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Στὴν κεφαλή σου ὁ φόνος τους βαρὺς θὰ πῆσῃ!
 ΜΗΔΕΙΑ:
 Τὸν πρωταίτιο τοῦ κακοῦ οἱ θεοὶ γνωρίζουν.
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Τὴ βρωμοσυχαμένη σου ψυχὴ γνωρίζουν!
 ΜΗΔΕΙΑ:
 Μίσει με' ἐγὼ μισῶ καὶ τὴν πικρὴ φωνή σου!
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Κ' ἐγὼ ἄλλο τόσο κ' εὐκόλος ὁ χωρισμός μας
 ΜΗΔΕΙΑ:
 Λοιπὸν τί στέκει; Ἐνα ἐγὼ πῶθῶ, νὰ φύγω.
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Νὰ θάψῃς δός μου καὶ νὰ κλάψῃς τὰ παιδιὰ μου.
 ΜΗΔΕΙΑ:
 Ποτέ! Μὲ τοῦτο μου τὸ χερί θὰν τὰ θάψῃ
 Στῆς Ἡρας τῆς Ἀκραίας (*) τὸν κόπο, μὴν τύχει
 Καὶ μοῦ τὰ πετάξῃ ἐδῶ μὲσ' στοὺς πέντε δρόμους
 Κανεὶς ὀχτρός ξεθάβοντάς τ' ἀπὸ τὸ μνήμα...
 Μὰ ἐγὼ στὴ χώρα ἐτούτη τοῦ Σισύφου θάρθῃ,
 Σὺν σήμερα γιορτὴ μεγάλη νὰν τοὺς κἀνω
 Καὶ πανηγύρι ἐδῶ θὰ γίνετα ὅπου ὁ φόνος
 Ἐγίνε ὁ θεομίσσητος τῶν δυῶ παιδιῶν μου...
 Καὶ τόρα ἐγὼ στὴ γῆ πεγαίνω τοῦ Ἐρεχθέα
 Μὲ τοῦ Πανδίου τὸ γιὸ νὰ μείνω Αἰγία.
 Μὰ ἐσὺ, ὅπως πρέπει, τῶν κακῶν τὸ κακὸ τέλος
 Θὰ λάβῃς, χτυπημένος στὸ κεφάλι ἀπ' ἕνα
 Κομμάτι ξύλο τῆς Ἀργῶς ἀπομεινάρη,
 Τοῦ πρώτου ἀφοῦ εἶδες γάμου μας πικρὰ τὰ τέλη!

(*) Ἐπροτίμησα τὸ δημοτικὸ τίγρη, ποῦ τὸ συνηθί-
 ζουμε τόρα, παρὰ αἰλιανᾶ. Ἄν θὲς μάλιστα γράψ' το
 λάμια. (Σ. Μ.).
 (***) Τῆς Σικελίας ἡ γνωστὴ τοῦ μύθου Σκύλλα.
 (*) Νὰς στὴν Ἀκροακρόπολιν.

ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Μ' ἄμποτ' ἐσένα νάφαινε τῶν παιδιῶν σου
 Ἡ Ἐρινύα κ' ἡ φόνια Δικαιοσύνη!
 ΜΗΔΕΙΑ:
 Καὶ ποιοὶ σ' ἀκούει εἴτε θεὸς εἴτ' Ἐρινύα
 Τὸν ψευτικοκριστὴ καὶ ξενοπατεῶνα;
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Δὲ θὰν τὸ χάσῃς παιδοφόνισσα κακούργα!
 ΜΗΔΕΙΑ:
 Μήγαινε τὴ γυναίκα σου νὰ κλαψοθάψῃς!
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Πηγαίνω δυὸ παιδιῶν πατέρα στερημένος!
 ΜΗΔΕΙΑ:
 Κλαῖς τόρα, μὰ πικρότερα θὰ κλάψῃς γέρος!
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Παιδιάκια μου ἀκριδιά!
 ΜΗΔΕΙΑ:
 Στὴ μάνα, ὄχι σὲ σένα!
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Λοιπὸν γιατί τᾶσκότωνες;
 ΜΗΔΕΙΑ:
 Γιὰ νὰ σὲ κάψῃ!
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Ὁμίμενα! ὁ μαῦρος ὕστερη φορ' ἀφῆσέ με
 Τὸ στόματάκι τῶν παιδιῶν μου νὰ φιλήσω!
 ΜΗΔΕΙΑ:
 Τόρα τὰ λὲς παιδάκια σου: Νὰν τὰ φιλήσῃ;
 Τόρα ποθεῖς ἐσὺ, ποῦ τόσο τᾶπαρηθήκῃς;
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Ἄσε με τὸ κορμάκι τους νὰπαλοχαλιδέψῃ!
 ΜΗΔΕΙΑ:
 Τοῦ κάκου πᾶν τὰ λόγια σου: δὲ θὰν τᾶγγίξῃς!
 ΙΑΣΩΝΑΣ:
 Ὁ Δία, ἀκούε πῶς διώχνουμαι καὶ τί παθαίνω
 Ἀπ' τὴν παιδοφόνισσα μαῦρη ἐτούτη τίγρη;
 Μὰ τόρα ἐγὼ ὅ,τι μοῦ περνεῖ γιὰ τὰ παιδιὰ μου
 Κὶ ὅ,τι μπορῶ τὸ κἀνω: Τὰ θρηνῶ μονάχος
 Καὶ κλαίγοντάς τε τοὺς θεοὺς μαρτύρους κρᾶζω.
 Ποῦ, ἐνῶ ἐσὺ μοῦ τὰ σκότωσες, δὲ μ' ἀφίνεις οὔτε
 Νεκρὰ νὰν τᾶγκλιᾶσω κὶ οὔτε νὰν τὰ θάψῃ
 Ἐγὼ ὁ πατέρας, ποῦ ἄμποτε νὰ μὴν ἐζῶσα
 Σφαγμένα νὰν τὰ ἰδῶ ἀπ' τὴν ἴδια τους τὴ μάνα!
 ΧΟΡΟΣ:
 Στὸ χερί του πολλὰ κρατεῖ τοῦ Ὀλύμπου ὁ Δίας,
 Κὶ ἀνέλπιστα οἱ θεοὶ πολλὰ τελεσφοροῦνε
 Κ' ἐνῶ ὅσα ἐμεῖς ἐλπίζουμε δὲ γίνονται ὄλα,
 Τρόπ' ὁ θεὸς ἀνέλπιστα νὰ γίνουνε ἤρως:
 Καὶ γιὰ τὸ πρᾶγμα ἐτούτο τέτοιο εὗρθε τέλος!
 Σπέτσες, 1904.

Σ. Μ. Το δρᾶμα ἐτούτο, ἐν παρασταθεῖ, θὰ μοιραστῆ
 σὲ τρεῖς ξεχωριστὰς πράξεις: Α' πρᾶξι: ἕως τὸ Γ' μέρος.
 Β' πρᾶξι: ἕως τὸ Ε', μέρος. — Γ' πρᾶξι: τὸ ὑπόλοιπο.
 — Σὲ κανένα θέατρο δὲν ἐπιτρέπεται νὰ παρασταθῇ χωρὶς
 τὴν ἄδεια τοῦ μεταφραστῆ.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΠΗΓΑΔΙΩΝ

(Χίος)

Τὰ πηγάδια καὶ μάλιστα τὰ μεγάλα πᾶχουν
 μέσα σπηλιές ἔχουν τὸ καθένα τὸ στοιχεῖό του.
 Αὐτὸ εἶναι ἕνας κοντὸς ἀραπάκος, ποῦ βγαίνει καὶ
 κάθετα στοῦ πηγαδιοῦ τὰ χεῖλια, καὶ δὲν πειράζει
 κανένα, οὔτε μιλεῖ, μόνο ἀν περᾶσῃ καμμιά κο-
 πέλλα τῆς κἀνεὶ μὲ τὰ νοήματα νὰ πάη κοντὰ
 καὶ ἀν πάη τὴν περιποιεῖται καὶ δῶρα πολλὰ τῆς
 δίνει: ἀν πάλιν δὲν πάει δὲν τὸν μέλλει, οὔτε τῆς
 κἀνει τίποτε. Μόνο καμμιά φορὰ ἀπὸ τὴ φούρκα
 του γιὰ τὴν καταφρόνια πέφτει μέσα στὸ πηγάδι.
 Γυρνεὶ δμως καὶ νὰ ξεγελάσῃ ὁμορφα κορίτσια μὲ

παρακάλια και τήματα. Και λένουν μάλιστα πώς μερικές τις επλάτισε με τὰ χαρίσματά του και τις κατέβασε στο πηγάδι, τοῖς ἔμπασε σὶ ὠρκιότητες, καμάρες ποὺ εἶχαν πολὺ λαμπρὰ και πλούσια πράματα, και ἀφοῦ τις ἐκράτησε μιὰ ἡμέρα κ' ἔφαγαν κ' ἔπιαν καλά, τις ἔβγαλε πάλι ἔξω ἀπὸ τὸ πηγάδι. Τέτοια πολλὰ ἔχουν νὰ εἰποῦν και γιὰ ἕνα πηγάδι πολὺ μεγάλο, ποὺ εἶναι στὸν κῆπο τοῦ Καβάκη ἀπ' αὐτὰ λιγιστοὶ παίρνουν νερὸ και γιὰτὶ εἶναι πολὺ μεγάλο, καὶ ἂν θέλεις, και ἀπὸ φόβου οἱ περισσότεροί.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ὑπομνηστικὴ

τοῖς κατόχοις προσωρινῶν τίτλων τοῦ Λαχειοφόρου ἀυτοῦ δανείου 2 1/2 ο) 1904, ὅτι ἡ πρώτη κληρώσις τῆς 1 Δεκεμβρίου ἔ. ἔ. ἐνεργηθήσεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὀριστικῶν τίτλων ἐπομένως ὀφειλοῦσιν οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ μετασχωσῶσι τῆς εἰρημένης κληρώσεως νὰ σπεύσωσιν εἰς ἀνταλλαγὴν τῶν προσωρινῶν τίτλων ἐντὸς τοῦ τρέχοντος μηνὸς Νοεμβρίου, ἐν Ἀθήναις μὲν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ, ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις δὲ παρὰ τοῖς ὑποκαταστήμασι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς και παρὰ τοῖς Ταμίαις τοῦ Δημοσίου, παρ' οἷς ἐνηργήθησαν ἐγγραφαὶ τοῦ δανείου τούτου και ἐν Ἐπτανήσῳ παρὰ τοῖς ὑποκαταστήμασι τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου).

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ

Η ΖΩΗ ΣΤΟ ΚΑΣΤΕΛΛΟΡΙΖΟ

Α'.

Η ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Νῆμα τοῦ Μάη τις ὄρασις τ' Ἀπριλομάη τις χάρες!

Ἀκράτητοι ὄλοι τρέχουν στὰ βουνά. Ὁ καθένας ποῖεῖ κατάκαρδα νὰ ξεχάσῃ αὐτὴ τὴν ἡμέρα τὰ μύρια βάρανά του—τὸ μόχθο τῆς ζωῆς—και νὰ περιπλανηθῇ, νὰ χαρῆ, νὰ εὐθυμῆσῃ με καμπόσους φίλους του σὲ κανένα ἔξοχικὸ μέρος. Δὲν ἔχει τὸ νησάκι μας—ὠμίνα—πρασινάδες πλούσιες, δὲν ἔχει κελαρίστρες βρύσες και μύριων πουλιῶν λαλιές, μὰ ἔχει καμπόσους βράχους και καμπόσα χαμόκλαδα και ἀγριόχορτα ἐπάνω στὰ ὑψώματά του, ποῦναι γιὰ μᾶς τῆς παρηγορίας τὸ ἀφραστο βάλσαμο και μιὰ ἀχτεῖδα θάρρους στὸν ἀνεμόδαρτο τῆς ζωῆς δρόμο. Θεέ μου!

Και βλέπεις λοιπὸν μικροὺς και μεγάλους, ἀντρες και γυναῖκες, ν' ἀναιδαίνουν τὰ πόκηρμα βουνάκια τοῦ νησιοῦ μας και στὸ φτωχικὸν ἦσκιο ἐνὸς μοναχοφυτεμένου δέντροῦ ἢ κεννὸς μισοχαλασμένου ταίχου καθισμένοι σταυροπόδι νὰ τρῶν εὐθυμοὶ τὸ φαγάκι τους, ἀξένοιαστοὶ νὰ πίνουν με γέλοια τὸ κρασάκι τους και νὰ σκορποῦν δλόγυρα με κέφι τὸ τραγοῦδι τους. Ποῦ και ποῦ τυχαίνει ν' ἀκούς κανένα μουσικὸν ὄργανο—βιολί ἢ φιλαρμόνικα, μαντο-

λίνο ἢ λύρα—νὰ πατᾶ λαλιά. Ἐκεῖ ἐξάπαντος θὰ ὄης πῶς θὰ γείνη και χορός.

Ἄφοῦ παράσουν ὄλη τὴν ἡμέρα στὴν ἔξοχὴ και κυλιστοῦν στὴ φτωχικὴ πρασινάδα τῆς, γυρίζουν με τραγοῦδια στὰ σπιτάκι τους τὸ βράδυ βράδυ.

Μὰ δὲν εἶπαμε ἀκόμα τί γίνεται τὴν αὐγὴ. Πήγαμε στὸ τέλος χωρὶς νὰ ποῦμε τὴν ἀρχή. Κι ὄλο τὸ μυστήριο μιᾶς χαριτωμένης συνηθείας κρύβει ἡ ἀρχή. Τὴν αὐγὴ, τὴν ὠρα ποὺ τὸ πρωτόγαλλο φῶς χαμογελῶντας πέφτει στὴ γῆ και στὴ θάλασσα, ξυπνοῦνε σὰν τις πεταλούδες τὰ κορίτσια μας, παίρνουν μαζί τους τις βυτίνας (στάμνες) τους, παίρνουν και τὰ λουλούδια—ρωδιές, βασιλικὰ, δούτμο, τριαντάφυλλα, γαρύφαλλα—ποὺ ἐφρόντισαν ἀποσπερῆς νὰ συνάξουν και πηγαίνουν στὰ πηγάδια νὰ φέρουν τὰ μίλητο τοῦ Μάη νερό.

Κ' ἐνὸ περιεργὸς τις ὄρασις στὸ δρόμο με τὰ χρυσόφρακα και μεταξωτὰ φορέματα, με τὰ χρυσὰ φλωριά και στολιδία στὸ λαϊμὸ, στὰ στήθη και στ' αὐτιά τους, με τὸ μαντήλι τεχνικὰ και ὄλόχαρ' ἀπάνω στὴν κεφαλή και στις πλάτες, ριγμένο και με τὸ σταμνὶ τὸ λουλουδοστολισμένο στὸν ὄμο, θάρρει πῶς βρίσκεσαι σὲ κανέναν κόσμο ὄλοι δόλου φανταστικὸ, σ' ἕνα κόσμο χτισμένο λὲς ἀπὸ ποίηση και στολισμένο με μουσική. Μὰ βλέποντας πάλιν ὄλες αὐτὲς τις ὄρασις νησιωτοπούλες μας χωρὶς μιλιὰ νὰ φέρουν «τὰ μίλητο τοῦ Μάη νερό» στὰ δικά τους σπιτία ἢ στὸ ἀραβωνιαστικὸ τους, ἂν εἶναι ἀραβωνιασμένες, θάρρει πῶς παρευρίσκεσαι στὴν τελετὴ κανενὸς μυστηρίου, ποὺ μοιάζει τὰ παλιὰ «Ἐλευσίνια».

Ἄπ' αὐτὸ τὸ χαριτωμένο νερὸ—πρέπει νάσαι τρεχάμενο—πλένουνται ὄλοι κι ὄλες, μικροὶ και με γέλοι. Ὑστερα τοῦς δίδεται και γλύκισμα, γιὰ νὰ περάσῃ γλυκὺς «σὰν τὸ μέλι» ὁ Μάης. Γιατὶ, λένουν, αὐτὸς ὁ μῆνας ἔχει πολλὰ κακὰ ὄρες. Ἄπ' αὐτὸ εἶνε κ' ἡ κατάρρα ποὺ λέν. «Ἡ ὠρα τοῦ Μάη νὰ σ' εὐρῃ».

Ἡ ἀραβωνιασμένη κόρη, ποὺ φέρνει με χίλια δυὸ καρδιοχτύπια τὸ πρωτομαγιάτικο νερὸ στῆς πεθερᾶς τῆς τὸ σπιτί, γι' ἀνταμοιβὴ παίρνει τὸ «μπατούτσι», ἕνα ἢ πολλὰ χρυσὰ φλωριά περασμένα τεχνικὰ σὲ μεταξωτὴ κορδέλλα ἢ σὲ χρυσόφρακτη κλωστή. Ἄπ' αὐτὸ τὸ νερὸ θὰ πλυθῇ ὁ γαμπρός—ἂν δὲν λείπῃ στὸ ταξεῖδι—ἢ πεθερά, ὁ πεθερός και ὄλοι τοῦ σπιτιοῦ, οἱ ὄποιοι εὐχονται: στὴ νύφη «νὰ τὸ φέρῃ και στεφανωμένη και νὰ τῆς φέρουν και αὐτηνῆς οἱ νύφες τῶν ἀδελφῶν τῆς». Και με τὴ στάμνα ἀδειά, με τὰ φλωριά στὰ στήθη και τὴ χρῶα στὴν καρδιά, γυρίζει στὸ σπιτάκι τῆς ἢ κοπέλλα.

Νερὸ μαγιάτικο φέρουν οἱ νύφες στῆς πεθερᾶς τους και τὸν πρῶτο χρόνο τοῦ γάμου τους, τὸν πρῶτο δηλαδή Μάη μετὰ τὰ στεφανώματά τους.

Ποῖός νησιώτης κάθε πρῶτη τοῦ Μάη, ὅπου κι ἂν βρισκεται, δὲ θυμάται μ' εὐχαρίστηση και κρυφὴ χαρὰ αὐτὸ τὸ ὄραιο ἔθιμο; Και ποιοῦ νέου ἢ ποιας νέας ἢ καρδιά δὲν σκιρτᾷ και δὲν ἀντιλαλεῖ γλυκὰ στὸ μαγικὸ ἀκουσμα «πρωτομαγιά»;

Β'

«ΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ ΣΤΟ ΝΕΡΟ»

Στὰ νησάκια νερὰ πολλὰ δὲν ἔχουν οἱ πηγὲς και Νύμφες πολλὰς δὲν εἶναι με νερά. Ἄλλ' εἶναι τὰ κορίτσια Νύμφες, κ' εἶναι νερὰ τὰ μάτια τους κ' εἶναι πηγὲς οἱ Παναγιές, κι εἶν' ὄλες κορίτσια οἱ νύμφες.

Ὅτὰ θυμοῦμαι πάντα τις αὐγὲς ἐκεῖνες τις ὄ-

νειρεμένες, τις αὐγὲς ποὺ μυστικὰ μοῦ ἐξευγένισαν κάθε ἀπόκρυφον παλμὸ και κάθε πόθο τῆς καρδιάς μου. Θὰ θυμοῦμαι και τὰ δειλινὰ τὰ χρυσοφώτιστα και ὄροσολοισμένα με τὸ μῦρο τοῦ πουνέντη, μ' ἀκούμ θὰ θυμοῦμαι και τὰ βράδια τὰ φαγγαροστόλιστα. Γιατὶ αὐτὲς εἶναι οἱ τρισευλογημένες ὄρες ποὺ πᾶνε χαρούμενα τὰ κορίτσια μας—χαλιδονάκια ἐργατικὰ μὰ κι ἀνυπόταχτα—αὐτὸ νερό.

Νερὰ τρεχάμενα δὲν ἔχουμε στὸ μικρὸ μας νησάκι ποὺ δὲν εἶν' ἄλλο τίποτα παρὰ ἕνας ξερὸς βράχος ριγμένος μὲς στὴ μέση τῆς θάλασσας. Καμμιά βρυσούλα—ποῖός ξέρεῖ γιὰτὶ;—δὲν μᾶς εἶδειξε ποτὲ τὸ πρόσωπό τῆς. Μὰ ἔχουμε ὄχι μακριὰ πολὺ ἀπὸ τὴν πόλη δέκα μεγάλες στέρνες, ποὺ τις ἔχτισαν οἱ πρόγονοι μας σὶ ἀξέχαστοι, ποὺ τις λέμε «Ἀχέρεις» (πρῶ). Ἀχέρων, Ἀχερουσία λίμνη, Ἀχελῷος; και ποὺ μᾶς δίνουν νερὸ, ἄμα οἱ στέρνες τῶν σπιτιῶν μας ἀδειάζουν. Γιατὶ κάθε σπιτάκι ποὺ χιτίζεται ἐδῶ πρέπει νάχη και μιὰ στέρνα.

Τὸ νερὸ μᾶς τὸ φέρνουν ἀπ' τις «Ἀχέρεις» οἱ κόρες μας. Κ' ἐδῶ εἶν' ἡ ποίηση, τὸ πάθος κ' ἡ ζωὴ.

Και βλέπω πάντα πεντημοσφῶ κορίτσια ἀσπροντυμένα σὰν Νεραΐδες μαγικὲς κι ἀπόκομτες με τὸ σταμνὶ στὸν ὄμο και τὰ μισοξέπλεχα μαλλιά στὴ λυγερὴ τους ράχη γύρω, νὰ καρποῖζον μῦρα μαγικὰ ἀπὸ τὰ νῆνενα τῆς παρθενίας τους χνώτα και ὄροσάτα γέλοια ἀπ' τὰ τριανταφυλλίνα χεῖλη τους.

Ἀκούω τοὺς ψιθυρισμοὺς και τὰ λογάκια τους, τὰ λόγια τους ποὺ τὰ τυντροφεῖν ἐν' ἀτελειωτο χαμόγελο και μιὰ πλανέτρα μουσική. Ἦ ἀγγελικὰ τραγοῦδια τους, ἐκεῖνα ποὺ μ' ἐκάνανε τρελλὸ τραγοῦδιστὴ και μοῦ γεμίσανε τὰ στήθη ἀπὸ μυστήριο και ἀγάπη, ἀπὸ κλάματα και χάρδια και ἀπ' ἔλπιδες και ὄλιμμένα κενουρίσματα.

Θυμοῦμαι σὰν ἀνευροπλάνημα τις μυστικὲς ἐκεῖνες κι ὄλες αὐγὲς, στὸ γλυκοχάραγμα, ποὺ ἀρχῆ' ἀράδα σὰν φαντάσματ' ἄσπρα ἔβλεπα νὰ στέκονταν σιμὰ στις στέρνες τὰ φεγγόβουλα ἐκεῖνα πλάσματα γιὰ νὰ γεμίσουν τις βυτίνας τους. Τὰ μάτια τους ὄλομαυρα «σὰν τοῦ κορίκου τὸ φτερό» ἢ κατὰ γάλα σὰν τὸν καθάριον οὐρανὸ μας ἔριχναν γύρω σπίθες, μαγικὲς και χαρὲς. Τὰ χεῖρα τους σὰν μακρηνία ἀνάγλυφα Φειδίκα ἔκαναν τοὺς ἄσπρους κρίνους νὰ μαραινούνται ἀπὸ ζήλεια.

Τὰ λίγα ἀγριολούλουδα πετοῦσανε τὰ μῦρά τους γιὰ νὰ μυρώσουν τὸ δρόμο τῶν νεραΐδων.

Ὀμορφιές; Ἄ πόσες ὄμορφιες ἐτύχαινες στὴ στράτα σου! Μὰ ὄλες ἐπερνοῦσαν ἀπ' ἐμπρός σου σὰν λαμπούρες σὰν μιᾶς νύχτας τοῦ Γενάρη ἄστραπές. Κι ἀκούες ἕνα κομματάκι κάθε φορὰ ἀπὸ τὴ διήγησι τῆς καθεμιάς, ἀληθινὸ και με τέχνη θαυμαστὴ πλασμένον εἰδύλλιο.

— Τὸν εἶδα πάλε τῆμερα πρῶι πρῶι. Τὸν ἔριξα κρυφὰ κρυφὰ ἀπὸ τὸ παράθυρο ἕνα κομματάκι βασιλικό. Μὰ πρέπει νὰ ξέρῃς...

— Ποιός, κόρη μου, αὐτός; Εἶν' ἕνα ἀντρεωμένο παλληκαράκι, ἕνα ὄμορφο σὰν ἄγγελος ντζόβενο. Μάτια μεγάλα, μαῦρο μουστάκι...

— Νᾶξερές τί κλάμακα και τί θρήνους ἔκαμα τὴν ὄρα ποὺ ἔμαθα πῶς θὰ ταξιδεῖψῃ γιὰ τὴν Ἀγγλία. Τὰ μακρινὰ ταξεῖδια...

Και δὲν ἔπαυες ν' ἀκούῃς γέλοια, νὰ φαντάζεσαι φιλιὰ, νὰ βλέπῃς ζωντανούς ἔρωτες και νὰ θωρῆς μυστήρια. Τάστῆρια τρεμοσβήνανε στὸν οὐρανὸ, μὰ κεῖ στὸ δρόμο σου ἔβλεπες ἄλλα ἀστῆρια ἀμέτρητα και λουσμένα με πειὸ γλυκὸ φῶς, τὰ μάτια τῶν χαριτωμένων κοριτσιῶν ποὺ γυρίζουν «ἀπὸ τὸ νερό».

Τὶ ὄρατα!

Καστελλόριζο

MIX Γ. ΠΕΤΡΙΑΝΣ